

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ВЕЛИКА ПАЛАТА

**СПРАВА O'HALLORAN AND FRANCIS
v. THE UNITED KINGDOM**

(Заяви №№ 15809/02 та 25624/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

29 червня 2007 року

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Переклад не є обов'язковим для Суду. Для додаткової інформації дивіться повний текст копірайту наприкінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

У справі О'Halloran and Francis v. the United Kingdom [О'Галоран та Френсіс проти Сполученого Королівства],

Європейський суд з прав людини, засідаючи Великою палатою у такому складі:

Жан-Поль Коста (Jean-Paul Costa), *Голова Суду*,
Люціус Вільдхабер (Luzius Wildhaber),
Хрістос Розакіс (Christos Rozakis),
Ніколас Братца (Nicolas Bratza),
Боштян М. Зупанчіч (Boštjan M. Zupančič),
Різа Тюрмен (Rıza Türmen),
Володимир Буткевич (Volodymyr Butkevych),
Джозеп Касадевал (Josep Casadevall),
Матті Пеллонпаа (Matti Pellonpää),
Снежана Ботучарова (Snejana Botoucharova),
Станіслав Павловські (Stanislav Pavlovski),
Лех Гарліцкі (Lech Garlicki),
Хав'єр Боррего Боррего (Javier Borrego Borrego),
Альвіна Гюлумян (Alvina Gyulumyan),
Лільяна Мійовіч (Ljiljana Mijović),
Егберт Майєр (Egbert Myjer),
Ян Шікута (Ján Šikuta), *судді*,

та Вінсент Бергер, *юрисконсульт*,

після обговорення у закритому засіданні 27 вересня 2006 року та 23 травня 2007 року,

виносить таке рішення, яке було прийнято в останній із згаданих днів:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за двома заявами (№№ 15809/02 та 25624/02) проти Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, поданими до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод ("Конвенція") двома британськими громадянами, паном Джерардом О'Галораном (Gerard O'Halloran) та паном Ідрісом Річардом Френсісом (Idris Richard Francis) ("заявники"), 3 квітня 2002 року та 15 листопада 2001 року відповідно.

2. Заявників, одному з яких було надано юридичну допомогу, представляв пан Дж. Уелч (J. Welch) з Ліберті, Лондон. Уряд Сполученого Королівства ("Уряд") представляла Уповноважена особа Сполученого Королівства при Суді пан Д. Уолтон (D. Walton) з Офісу іноземних справах та справ Співдружності.

3. Пан О'Галоран стверджував, що його було засуджено виключно або переважно на підставі заяви, яку він був змушений зробити під загрозою покарання, подібного до того, що застосовувалося за саме правопорушення. Пан Френсіс скаржився, що те, що його змусили надати докази правопорушення, у вчиненні якого він підозрювався, порушило його право не свідчити проти себе. Обидва заявники посилалися на пункти 1 та 2 статті 6 Конвенції.

4. Заяви було розподілено до Четвертої секції Суду (пункт 1 правила 52 Регламенту Суду). 26 жовтня 2004 року заяви було об'єднано і 25 жовтня 2005 року їх було визнано прийнятними Палатою цієї Секції, що складалася з Джозепа Касадевала, Ніколааса Братци, Матті Пеллонпаа, Станіслава Павловскі, Леха Гарліцкі, Лільяни Мійовіч, Яна Шікути, судді, та Майкла О'Бойла (Michael O'Boyle), секретар Секції. 11 квітня 2006 року Палата відмовилася від розгляду справи на користь Великої палати, при цьому жодна зі сторін не заперечила проти цього (стаття 30 Конвенції та правило 72).

5. Склад Великої палати був визначений відповідно до положень пунктів 2 і 3 статті 27 Конвенції та правила 24. 19 січня 2007 року спливав строк повноважень як Голови Суду Люціуса Вільдхабера. На цій посаді його замінив Жан-Поль Коста, який перейняв головування у Великій палаті у цій справі (пункт 2 правила 9). Люціус Вільдхабер та Матті Пеллонпаа продовжували входити до складу суду після завершення строків їхніх повноважень відповідно до пункту 7 статті 23 Конвенції та пункту 4 правила 24.

6. Заявники та Уряд подали кожен свої зауваження щодо суті справи.

7. Відбулося публічне слухання в Палаці прав людини в Страсбурзі 27 вересня 2006 року (пункт 3 правила 59).

До Суду з'явилися:

(a) *від Уряду*

Пан Д. Уолтон,	<i>Уповноважена особа при Суді,</i>
Пан Д. ПЕРРІ (D. PERRY),	<i>юрист,</i>
Пані Л. КЛАРК (L. CLARKE),	
Пан М. МАДЖІ (M. MAGEE),	
Пан Дж. МУР (J. MOORE),	<i>радники;</i>

(b) *від заявників*

Пан Б. ЕММЕРСОН QC (B. EMMERSON),	<i>юрист,</i>
Пан Дж. УЕЛЧ,	<i>солісітор,</i>
Пан Д. ФРІДМАН (D. FRIEDMAN),	<i>радник,</i>
Пан Дж. О'ГАЛОРАН,	
Пан І. ФРЕНСІС,	<i>заявники.</i>

Суд заслухав виступи пана Еммерсона та пана Перрі, а також їхні відповіді на запитання суддів.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

8. Заявники народилися в 1933 та 1939 роках і живуть у Лондоні (London) та Петерсфільді (Petersfield) відповідно.

А. Пан О'Галоран (заява № 15809/02)

9. 7 квітня 2000 року, о 4:55 ранку, транспортний засіб, зареєстрованим володільцем якого був заявник, реєстраційний номер T61 TBX, був зафіксований камерою фіксації швидкості, рухаючись зі швидкістю 69 миль на годину (м/г) автострадою M11, де тимчасове обмеження швидкості було 40 м/г.

10. 17 квітня 2000 року підрозділ фотофіксації відділення поліції Ессексу (Essex Constabulary) написав заявникові:

“Я маю фотографічний доказ того, що водій T61 TBX не дотримався обмеження швидкості ... Планується відкрити провадження проти водія за правопорушення у вигляді недотримання обмеження швидкості ... Вас було названо водієм транспортного засобу в момент вчинення стверджуваного правопорушення і ви маєте юридичний обов'язок виконати положення повідомлення, що міститься на сторінці 2. Я повинен вас попередити, що якщо ви не виконаєте цю вимогу впродовж 28 днів, ви вчините правопорушення і можете бути притягнені до відповідальності і засуджені до максимального покарання, подібного до того, що застосовується до самого стверджуваного правопорушення, – штраф у розмірі £ 1000 та 3-6 штрафних балів.”

11. Повідомлення про намір розпочати кримінальне переслідування, яке додавалося, інформувало заявника про те, що планувалося відкрити провадження проти водія транспортного засобу. Заявника просили подати повне ім'я та адресу водія транспортного засобу у відповідний момент або подати іншу інформацію, яку він міг надати і яка б призвела до ідентифікації водія. Його знову було поінформовано, що ненадання інформації становило кримінальне правопорушення відповідно до статті 172 Акта про дорожній рух 1988 року.

12. Заявник відповів на лист та підтвердив те, що він був водієм у відповідний момент часу.

13. 27 березня 2001 року заявника було викликано відвідати суд магістратів графства Північного Ессексу (North Essex Magistrates' Court), де було розглянуто справу його кримінального переслідування за керування з перевищенням обмеження швидкості. Перед початком судового розгляду заявник просив виключити зі справи зізнання, яке він зробив у відповідь на Повідомлення про намір розпочати кримінальне переслідування, посилаючись на статті 76 та 78 Акта про поліцію і докази в кримінальних справах 1984 року разом зі статтею 6 Конвенції. Його клопотання було відхилено у світлі рішення Таємної ради (Privy Council) у справі *Brown v. Stott* [2001] 2 WLR 817. Після цього державне обвинувачення послалося на фотографію транспортного засобу, що перевищив швидкість, та визнання, отримане у результаті вимоги, надісланої згідно зі статтею 172. Заявника було засуджено та оштрафовано на 100 фунтів стерлінгів (ф.ст.), йому було наказано сплатити 150 ф.ст. за витрати, а в його дозвіл на керування було внесено 6 штрафних балів.

14. 11 квітня 2001 року заявник попросив магістратів направити справу для висновку Високого суду (High Court):

“Чи, за обставин цієї справи, визнання того, що відповідач був дійсно водієм, повинно було бути вилученим зі справи відповідно до статей 76 та 78 Акта про поліцію та докази в кримінальних справах 1984 року, враховуючи Акт про права людини та нещодавні рішення Європейського Суду, оскільки він був змушений свідчити проти себе?”

15. 23 квітня 2001 року секретар суду магістратів поінформував заявника, що магістрати відмовилися направити справу на висновок, оскільки відповідне питання вже було остаточно вирішено Таємною радою у справі *Brown v. Stott* (цитоване вище), а також Високим судом у справі *Director of Public Prosecutions v. Wilson* ([2001] EWHC Admin 198).

16. 19 квітня 2001 року клопотання заявника про судовий перегляд рішення магістратів було відхилено.

В. Пан Френсіс (заява № 25624/02)

17. Автомобіль, зареєстрованим володільцем якого був заявник, був зафіксований камерою фіксації швидкості 12 червня 2001 року, рухаючись зі швидкістю 47 м/г, тоді як обмеження швидкості було 30 м/г.

18. 19 червня 2001 року поліція графства Саррей (Surrey Police) надіслала заявникові Повідомлення про намір розпочати кримінальне переслідування такого змісту:

“Згідно зі статтею 1 Акта про порушників дорожнього руху 1988 року, цим повідомляю вас, що розглядається відкриття провадження проти водія автомобіля Alvis з реєстраційним номером EYX 622 ...

Підозра підтверджується засобами фотографічних/відео доказів. Ви зазначені як власник/володілець/водій чи користувач зазначеного вище автомобіля у період стверджуваного порушення, і ви повинні надати повне ім'я та адресу водія, що перебував за кермом у момент та в місці порушення. Відповідно до статті 172 Акта про дорожній рух ви повинні надати згадану інформацію упродовж 28 днів після отримання цього повідомлення. Неподання цієї інформації може мати наслідком притягнення вас до відповідальності. У разі засудження покарання за ненадання інформації є подібним до того, що передбачено за саме порушення, тобто штраф та штрафні бали.”

19. 17 липня 2001 року заявник написав до поліції графства Саррей, посилаючись на своє право зберігати мовчання та не свідчити проти себе.

20. 18 липня 2001 року поліція графства Саррей поінформувала заявника, що апеляція у цитованій вище справі *Brown v. Stott* встановила, що стаття 172 не порушувала зазначені права.

21. Заявник відмовився надати інформацію.

22. 28 серпня 2001 року заявника було викликано до суду магістратів за порушення пункту 3 статті 172 Акта про дорожній рух 1988 року. На його прохання розгляд справи було перенесено.

23. 9 листопада 2001 року суд магістратів погодився далі відкласти розгляд, очевидно посилаючись на подання заявником заяви до Страсбурга. Заявник звернувся до Суду 15 листопада 2001 року на підставі пунктів 1 та 2 статті 6 Конвенції.

24. 8 лютого 2002 року суд магістратів скасував відстрочку і призначив розгляд на 15 квітня 2002 року; у цей день заявник був засуджений і оштрафований на 750 ф.ст. зі сплатою 250 ф.ст. за витрати та занесенням трьох штрафних балів. Заявник стверджує, що штраф був істотно більшим, ніж той, який би був застосований, якби він визнав свою вину у порушенні обмеження швидкості.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАКТИКА

A. Законодавство про дорожній рух

25. У статті 172 Акта про дорожній рух 1988 року (Акт 1988 року) йдеться про обов'язок надати інформацію про водія транспортного засобу за певних обставин. Пункт (1) визначає дорожні правопорушення, до яких застосовується ця стаття. Вони включають паркування на велосипедній доріжці (за статтею 21 Акта 1988 року) та спричинення смерті внаслідок недбалого керування (стаття 1), правопорушення за багатьма іншими положеннями, у тому числі порушення обмежень швидкості та ненавмисне вбивство водієм автотранспортного засобу.

Пункт 2 передбачає:

“Коли існує підозра, що водій транспортного засобу винуватий у вчиненні правопорушення, до якого застосовується ця стаття, –

(а) особа, яка є володільцем транспортного засобу, повинна надати інформацію щодо особи водія на вимогу чи від імені керівника поліції, та

(b) будь-яка інша особа повинна, якщо це вимагається як зазначено вище, надати будь-яку інформацію, якою він володіє і яка може привести до ідентифікації водія.”

Пункт 3 передбачає:

“З урахуванням наступних положень, особа, яка не виконала вимогу згідно з пунктом 2 вище, є винуватою у вчиненні правопорушення.”

Пункт 4 передбачає:

“Особа не є винуватою у вчиненні правопорушення, передбаченого підпунктом (а) пункту (2) вище, якщо вона доведе, що вона не знала і не могла розумними зусиллями з'ясувати особу водія транспортного засобу.”

26. Особа, винувата у вчиненні правопорушення за пунктом 3, може бути позбавлена права на керування або у її дозвіл на керування може бути занесено три штрафні бали; вона також може бути оштрафована відповідно до третього рівня стандартної шкали, тобто 1000 ф.ст.

27. Пункт 1 статті 12 Акта про порушників дорожнього руху 1988 року передбачає, що за спрощеною процедурою судового розгляду відповідного правопорушення, у тому числі порушень обмеження швидкості, підписана обвинуваченим письмова заява згідно з пунктом 2 статті 172 Акта 1988 року про те, що він був водієм транспортного засобу у відповідний момент, може бути прийнята як доказ факту.

В. Акт про поліцію та докази у кримінальних справах 1984 року

28. Стаття 76 передбачає:

“(1) У будь-якому провадженні зізнання, зроблене обвинуваченою особою, може бути використано як доказ проти нього настільки, наскільки воно стосується будь-яких питань, що розглядаються під час провадження, і не виключено судом відповідно до цієї статті;

(2) Якщо, під час провадження, коли державне обвинувачення пропонує долучити до доказів зізнання, зроблене обвинуваченою особою, суду стало відомо про те, що зізнання було отримано –

(а) шляхом тиску на особу, яка його зробила; або

(b) внаслідок сказаного чи зробленого, що могло, за обставин, які існували в той момент, зробити будь-яке зізнання ненадійним внаслідок цього,

суд повинен не дозволити долучення зізнання до доказів проти особи, якщо тільки державне обвинувачення не доведе суду, що поза розумним сумнівом зізнання (незважаючи на його правдивість) не було отримано як зазначено вище.

...”.

29. Пункт 1 статті 78 передбачає:

“У будь-якому провадженні суд може відмовити в дозволі на долучення доказів, на які покладається державне обвинувачення, якщо на думку суду, враховуючи усі обставини, у тому числі стосовно того, яким чином було отримано докази, долучення доказів матиме такий негативний ефект на справедливість провадження, що суд повинен відмовити в їх долученні.”

С. Відповідна практика національних судів

30. У цитованій вище справі *Brown v. Stott* Таємна рада розглянула справу жінки, затриманої за крадіжку в магазині поблизу автомобіля, який нібито належав їй. Вона пройшла тест дихання на вміст алкоголю і тест був позитивним. Для того, щоб встановити, чи була вона винуватою у керуванні автомобілем, знаходячись під впливом алкоголю (усупереч статті 5 Акта 1988 року), поліція видала їй повідомлення за статтею 172. Державний обвинувач (Procurator Fiscal) намагався використати її відповідь про те, що вона керувала автомобілем, як підставу для переслідування за керування після надмірного вживання алкоголю. Високий суд Шотландії (High Court of Justiciary) погодився зі скаргою відповідачки, вирішивши, що державне обвинувачення не могло покладатися на доказ її визнання, яке її змусили зробити.

31. Розглянувши апеляцію державного обвинувача, Таємна рада вирішила, що використання визнання не порушувало вимог статті 6 Конвенції. Лорд Бінгем з Корнгіла (Lord Bingham of Cornhill), який підготував керівне рішення, зазначив, серед іншого:

“Велика кількість смертей та травм на дорогах унаслідок неналежного використання транспортних засобів є дуже серйозною проблемою, яка є спільною майже для всіх розвинутих суспільств. Необхідність її вирішення в ефективний спосіб в інтересах суспільства не підлягає сумніву. Серед інших способів, за допомогою яких демократичні суспільства намагалися її вирішити, є встановлення режиму регулювання для використання автомобілів та визначення механізму для ідентифікації, кримінального переслідування та покарання водіїв-порушників. Матеріали ..., хоч і є обмеженими, вказують на різні варіанти вирішення проблеми правозастосування. У деяких правових системах (наприклад, Іспанії, Бельгії та Франції) зареєстрований власник вважається водієм, який винуватий у вчиненні дрібних дорожніх правопорушень, якщо тільки він не вкаже на те, що якась інша особа керувала авто у відповідний момент, або не наведе іншу підставу для звільнення від відповідальності. З огляду на чіткий суспільний інтерес у реалізації законодавства про дорожній рух, визначальним запитанням у цій справі є те, чи

становить собою стаття 172 непропорційну відповідь або чи є вона такою, що підриває право відповідача на справедливий суд, якщо судовий процес спирається на визнання того, що він був водієм.

Що стосується мене, то я не вважаю, що стаття 172, коли вона застосовується належним чином, є непропорційною відповіддю на цю серйозну соціальну проблему або що посилання на визнання відповідачки у цій справі підриватиме її право на справедливий суд. Я доходжу такого висновку з кількох причин.

1. Стаття 172 передбачає поставлення одного, простого запитання. Відповідь сама по собі не може викривати підозрюваного, оскільки керування авто, без інших обставин, не є само по собі правопорушенням. Визнання того, що особа керувала, може, звичайно, як у цій справі, свідчити про факт, який необхідний для засудження, але ця стаття не дозволяє тривалий допит про стверджувані факти, які призводять до кримінального правопорушення, як це було із зрозумілих причин визнано суперечливим у справі *Saunders*, а санкція за відмову надати відповідь за цією статтею є помірною та не передбачає обмеження волі. У справі, яка розглядається, відсутні твердження про те, що мали місце неналежний примус або тиск, які могли призвести до ненадійного зізнання та таким чином призвести до судової помилки, а якби були наявні докази таких дій, то суддя мав би достатньо повноважень для того, щоб виключити докази такого зізнання.

2. Хоча Високий суд мав підстави розрізняти ... надання відповіді за статтею 172 та надання фізичних зразків і міг спиратися на рішення Європейського суду у справі *Saunders* ... для цього, цю відмінність, на мою думку, не слід використовувати надто широко. Дійсно, відповідь відповідачки, усна чи письмова, створила б новий доказ, який не існував до того, як вона це сказала чи написала. На відміну від цього, можна визнати, що відсоток алкоголю у її крові був фактом, який існував до того як вона подула в аналізатор дихання. Але мета вимоги до неї подути в аналізатор (під загрозою кримінального покарання у разі відмови) була отримати доказ, який був відсутній до того, як вона це зробила, а отримані таким чином покази могли, за всіх, крім виняткових, обставин, бути достатніми для засудження водія за правопорушення ... [С]кладно зрозуміти, чому вимога відповісти на запитання викликає заперечення, а вимога пройти дихальний тест – ні. Але тим не менше критика вимоги до відповідачки пройти дихальний тест відсутня.

3. Усі, хто володіють чи керують автомобілем, знають, що таким чином вони піддають себе режиму регулювання. Цей режим застосовується не тому, що володіння або керування автомобілями є привілеєм чи дозволом, який надається державою, але тому що володіння та керування авто (як, наприклад, зброєю) визнаються такими, що можуть потенційно завдати серйозної шкоди. Справді, за підпунктом (2)(b) статті 172 дозволяється запитання про “будь-яку іншу особу”, про яку, якщо це не власник чи водій, не можна сказати, що вона непрямо прийняла режим регулювання, але ж хтось, хто не був власником чи водієм, і не буде свідчити проти себе, якою б не була відповідь. Якщо, розглядаючи цю ситуацію з усіх сторін, поставити собі запитання, чи становить стаття 172 непропорційну законодавчу відповідь на проблему підтримання дорожньої безпеки, чи знайдений баланс між загальним суспільним інтересом та інтересами особи є таким, що неналежним чином обмежує права особи, чи (якщо стисло) включення цього доказу порушить основне право відповідачки, то я буду змушений дати негативні відповіді. Якщо доводи цієї скарги є

правильними, то вони були доступні для британських громадян з 1996 року, але ніхто в цій країні, наскільки я знаю, дотепер не критикував це законодавство як несправедливе.”

Це рішення було підтверджено англійським Високим судом у цитованій вище справі *Director of Public Prosecutions v. Wilson*.

ПРАВО

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТИВ 1 ТА 2 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

32. Заявники стверджували, що їх змусили надати інкримінуючі докази в порушення права зберігати мовчання та не свідчити проти себе. Стаття 6 Конвенції передбачає, у частині, що є доречною, таке:

“1. Кожен має право на справедливий ... розгляд ... судом, ... який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення ...

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.”

А. Застосовність пункту 1 статті 6 Конвенції

33. Заявники стверджували, що пункт 1 статті 6 у його частині про кримінальне обвинувачення був застосовним у їхній справі, оскільки кожен з них отримав Повідомлення про намір розпочати кримінальне переслідування, і кожен з них був оштрафований – пан О’Галоран за керування з перевищенням швидкості, а пан Френсіс за відмову надати ім’я водія за кермом у відповідний момент.

34. Уряд не стверджував, що пункт 1 статті 6 не міг бути застосований до цих справ.

35. Суд вважає, що на заявників “достатньо впливали” Повідомлення про намір розпочати кримінальне переслідування, які вони отримали, щоб вважати, що проти них було “висунуто кримінальне обвинувачення” за відповідні правопорушення перевищення швидкості в автономному розумінні цього терміна в статті 6 Конвенції (див. *Serves v. France*, 20 жовтня 1997 року, параграф 42, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-VI). У будь-якому разі, стаття 6 Конвенції може застосовуватися до випадків примусу надати свідчення навіть за відсутності будь-яких інших процесуальних

дій або коли заявник був виправданий в основному провадженні (див. *Funke v. France*, 25 лютого 1993 року, параграфи 39 та 40, Series A no. 256-A, та *Heaney and McGuinness v. Ireland*, заява № 34720/97, параграфи 43-45, ECHR 2000-XII).

36. Суд погоджується, що стаття 6 може бути застосована у цій справі.

В. Відповідність пункту 1 статті 6 Конвенції

1. Доводи сторін

37. Уряд стверджував, що право не свідчити проти себе та право мовчати не були абсолютними і їх застосування могло бути обмеженим з посиланням на інші правомірні цілі в суспільному інтересі. На додаток до справ про право зберігати мовчання (див., наприклад, *Saunders v. the United Kingdom*, 17 грудня 1996 року, параграф 62, *Reports* 1996-VI), Уряд також посилався на обмеження доступу до суду (див., наприклад, *Ashingdane v. the United Kingdom*, 28 травня 1985 року, параграф 58, Series A no. 93), на практику, яка показувала, що за певних обставин Договірні держави могли перекласти на особу тягар доведення певних питань, якщо це не порушувало справедливий баланс між інтересами особами та загальними інтересами суспільства (див., наприклад, *Salabiaku v. France*, 7 жовтня 1988 року, параграф 28, Series A no. 141-A), на прийнятні обмеження прав сторони захисту у справах про рівність сторін (див. *Fitt v. the United Kingdom* [GC], заява № 29777/96, параграф 45, ECHR 2000-II) та допит свідків (див. *S.N. v. Sweden*, заява № 34209/96, параграф 47, ECHR 2002-V), а також на загальний принцип, що це насамперед справа національних органів регулювати питання прийнятності доказів, у тому числі таких, що свідчать про вину особи (див., наприклад, *Khan v. the United Kingdom*, заява № 35394/97, параграф 38, ECHR 2000-V).

38. Уряд стверджував, що повноваження за статтею 172 Акта про дорожній рух 1998 року (Акт 1998 року) отримувати відповідь на запитання, хто керував автомобілем, коли стверджуване автомобільне правопорушення було вчинено, та використовувати цю відповідь як доказ під час кримінального переслідування або, як альтернативу, переслідувати в кримінальному порядку особу, яка не надала інформацію, узгоджувалося зі статтею 6. Існували дуже вагомі причини, чому власник повинен був ідентифікувати водія: правопорушення, пов'язані з керуванням, спрямовані на запобігання небезпечним діям, які створюють ризик для громадськості, і таке запобігання залежало від ефективного правозастосування (дослідження показували, що камери фіксації швидкості тощо

зменшили аварії на 28%); не існувало очевидної загалом ефективної альтернативи повноваженню, що містилося в статті 172, і без такого повноваження було б неможливо дієво розслідувати та переслідувати дорожні правопорушення, а простий факт того, що особа була водієм за кермом автомобіля, сам по собі не викривав цю особу. Стаття 172 також не порушувала презумпцію невинуватості, оскільки загальний тягар доведення залишався на державному обвинуваченні. Стаття передбачала поставлення єдиного запитання у конкретних обставинах і були наявні всі звичайні запобіжники проти використання ненадійних доказів чи доказів, отриманих неналежними засобами, тоді як максимальним покаранням був лише штраф у розмірі 1000 ф.ст.

39. Уряд вважав, що застосування статті 172 мало більш обмежений ефект на водіїв, ніж можливі альтернативи, такі як виведення негативних висновків з ненадання зареєстрованим володільцем імені водія, коли це вимагається, або законна презумпція того факту, що зареєстрований водій був водієм у відповідний момент, якщо він не доведе іншого. Уряд також стверджував, що сам факт того, що інші законодавчі підходи могли привести до, по суті, такого ж результату, вказував на те, що йшлося про питання пропорційності, а не абсолютну природу прав, на які посилалися заявники у випадках прямого примусу.

40. Заявники стверджували, що серйозна проблема, викликана неналежним використанням автомобільного транспорту, не була достатньою для виправдання системи примусу, яка знищувала саму суть прав за статтею 6. Відносно незначна природа санкцій не була доречною, оскільки права за статтею 6, у тому числі принцип захисту від давання показів проти себе та право зберігати мовчання, застосовувалися до кримінальних справ усіх видів без розрізнення. Вони заперечували проти того, що не існувало очевидної альтернативи, стверджуючи, що методи непрямого примусу або використання інкримінуючої інформації, що була отримана в примусовому порядку поза контекстом самого кримінального провадження, досягнули б ті ж цілі. Вони стверджували, що дійсний чи потенційний відповідач не міг бути змушений, під загрозою санкції, надати інформацію, яку міг надати лише він і яка не могла бути отримана з документів чи матеріальних доказів поза його волею. Державне обвинувачення повинно було довести своє обвинувачення без застосування примусу всупереч волі обвинувачуваного.

41. Заявники вважали, що існування інших законодавчих підходів для досягнення такого ж чи схожого результату, але в спосіб, що передбачав менше втручання у права обвинуваченого (виведення негативних висновків з відмови відповісти на запитання або встановлення законної презумпції того факту, що зареєстрований власник був водієм, якщо тільки він чи вона не нададуть докази

протилежного) підтверджувало те, що існуючий режим регулювання не був суворо необхідним у демократичному суспільстві.

42. Вони зауважили, що у справах *Saunders* та *Heaney and McGuinness* (обидві справи цитовані вище) Суд вирішив, що суспільний інтерес не міг бути застосований для обґрунтування використання відповідей, отриманих під примусом. Заявники не погодилися з доводами Уряду, що існував якийсь захист проти використання матеріалів у положеннях Акта про поліцію та докази в кримінальних справах 1984 року, оскільки статті 76 та 78 цього Акта не могли виключити свідчення, що були зібрані у відповідності зі встановленим законом положенням. Оскільки заявники були піддані кримінальному провадженню, що тривало, а не чисто регуляторному розслідуванню, коли вони зазнали прямого примусу, то тому мало місце порушення як пункту 1, так і пункту 2 статті 6 Конвенції.

2. Оцінка Суду

(а) Вступ

43. Суд, насамперед, зазначає, що заявники знаходилися у різних фактичних ситуаціях. Пан О'Галоран визнав, що він був водієм у момент порушення, і намагався, неуспішно, виключити цей доказ з розгляду його справи. Йому потім було засуджено за порушення обмеження швидкості. Пан Френсіс відмовився назвати ім'я водія у момент порушення, як зазначалося в його Повідомленні про намір розпочати кримінальне переслідування, і був засуджений за цю відмову. Справа пана О'Галорана на перший погляд видається схожою на справу *Saunders* (цитовану вище), у якій заявник скаржився на використання у кримінальному провадженні доказів, які, на його думку, були отримані в порушення статті 6. Справа пана Френсіса, з іншого боку, видається більш схожою на справи *Funke* (цитована вище), *J.B. v. Switzerland* (заява № 31827/96, ECHR 2001-III), *Heaney and McGuinness* (цитована вище), та *Shannon v. the United Kingdom*, (заява № 6563/03, 4 жовтня 2005 року), у кожній з яких заявник був оштрафований за ненадання інформації і у кожній з яких Суд розглянув штраф незалежно від існування чи результатів провадження, яке лежало в основі.

44. Водночас головним питанням у кожній справі є те, чи узгоджується зі статтею 6 Конвенції примушування особи, яка обвинувачується за перевищення швидкості за статтею 172 Акта 1998 року, зробити заяву, яка викриває його або може привести до його викриття. Наскільки це можливо, Суд відповідно розгляне дві справи разом.

(b) Практика Суду

45. У справі *Funke* заявник був засуджений за ненадання “паперів та документів ... стосовно операцій, які становили інтерес для [митної] служби”, які, на її думку, повинні були існувати (стаття 65 Митного кодексу). Суд вирішив, що спроба змусити самого заявника надати докази правопорушень, які він нібито вчинив, порушувало його право зберігати мовчання та не надавати допомогу у встановленні його вини (цитоване вище рішення у справі *Funke*, параграф 44). Суд не заглиблювався далі у природу права зберігати мовчання та не надавати допомогу у встановленні своєї вини.

46. Справа *John Murray v. the United Kingdom* (8 лютого 1996 року, *Reports* 1996-I) стосувалася, серед інших питань, висновків, які робилися з мовчання особи під час допиту та судового процесу. Суд вирішив, що не існувало сумніву, що “право мовчати під час допиту в поліції та право не свідчити проти себе є загальновизнаними міжнародними стандартами, які лежать в основі поняття справедливого суду за статтею 6 ... Надаючи обвинуваченому захист від неналежного примусу з боку органів влади, ці імунітети сприяють запобіганню судовим помилкам та гарантуванню цілей статті 6” (див. цитоване вище рішення у справі *John Murray*, параграф 45). Суд бачив дві крайності. З одного боку, було очевидно, що це суперечило імунітетам, якби засудження ґрунтувалося виключно або переважно на мовчанні обвинуваченого або на відмові відповідати на запитання чи самому давати свідчення. З іншого боку, ці імунітети не можуть і не повинні робити неможливим врахування мовчання обвинуваченого в ситуаціях, які явно вимагали пояснення. Висновком було те, що “право зберігати мовчання” не було абсолютним (*ibid.*, параграф 47). Розглядаючи ступінь примусу в тій справі, Суд зазначив, що мовчання заявника не становило злочину чи неповаги до суду, і що мовчання само по собі не могло розглядатися як свідчення вини (*ibid.*, параграф 48). Таким чином Суд відрізняв цю справу від справи *Funke*, у якій ступінь примусу дійсно “знищив саму суть права не свідчити проти себе” (*ibid.*, параграф 49).

47. Справа *Saunders* стосувалася використання під час судового процесу проти заявника заяв, які були отримані під юридичним примусом згідно з Актом про компанії 1985 року. Національне законодавство вимагало від службовців компанії надавати бухгалтерські та інші документи, відвідувати інспекторів та допомагати інспекторам у їхньому розслідуванні під загрозою штрафу чи ув'язнення на два роки. Суд послався на справи *John Murray* та *Funke* і вирішив, що право не свідчити проти себе стосувалося в основному поваги до бажання обвинуваченого мовчати. Воно не поширювалося на використання у кримінальному провадженні матеріалів, які могли бути отримані від обвинуваченого через

застосування примусових повноважень, але які існували незалежно від волі підозрюваного, такі як зразки дихання, крові та сечі. Суд зауважив, що те, чи було використання державним обвинуваченням показів, отриманих від заявника інспекторами під примусом, необґрунтованим порушенням права “слід було розглядати у світлі всіх обставин справи”: зокрема, слід було визначити, чи був заявник примушений надати докази і чи порушило використання відповідного свідчення основні принципи справедливого процесу за пунктом 1 статті 6 (див. цитоване вище рішення у справі *Saunders*, параграфи 67 та 69).

48. Заявник у справі *Serves* (цитована вище) був викликаний як свідок у справі, у якій йому спочатку було пред’явлено обвинувачення, хоча на час його виклику як свідка та наступного провадження відповідні слідчі кроки були визнані недійсними. Він відмовився прийняти присягу як свідок відповідно до Кримінального процесуального кодексу на тій підставі, що докази, які від нього могли б вимагати надати перед слідчим суддею, були б інкримінуючими щодо нього. Суд погодився, що це було б прийнятним для заявника відмовитися відповідати на запитання судді, які могли вести його в напрямку показів проти самого себе, але вирішив на підставі фактів, що штраф у справі був застосований з метою забезпечити правдивість показів, а не для примушування свідка до свідчень. Відповідно, штрафи була накладені до того, як виник ризик свідчень проти себе (див. цитоване вище рішення у справі *Serves*, параграфи 43-47).

49. У справі *Heaney and McGuinness* заявники, які були затримані у зв’язку з вибухом, відмовилися відповідати на запитання згідно зі спеціальним законодавством, що вимагало від особи надати повний опис її пересування та дій під час певного періоду. Їх було виправдано за основним правопорушенням та ув’язнено за відмову надати опис свого пересування. Переглянувши свою практику та вирішивши, що пункти 1 та 2 статті 6 могли бути застосовані, Суд погодився, що право зберігати мовчання та право не свідчити проти себе не були абсолютними правами. Суд далі встановив, розглянувши різні наявні процесуальні гарантії, що “ступінь примусу”, застосованого до заявників, а саме засудження та ув’язнення за відмову надати “повний опис [їхнього] пересування та дій під час конкретного періоду та всю інформацію, якою вони володіли, стосовно вчинення чи наміру вчинити [конкретні правопорушення]”, “у дійсності знищував саму суть їхнього права не свідчити проти себе та права зберігати мовчання”. Далі Суд зазначив, що інтереси безпеки та громадського порядку, на які посилався Уряд, не могли виправдати це положення (див. цитоване вище рішення у справі *Heaney and McGuinness*, параграфи 47-58, з посиланням на параграф 24 цього ж рішення).

50. Заявник у справі *Weh v. Austria* (заява № 38544/97, 8 квітня 2004 року) був оштрафований за надання недостовірної інформації у відповідь на запит від районного органу відповідно до Закону про автомобільний транспорт з вимогою розкрити ім'я та адресу водія його автомобіля в конкретний день. Провадження вже було відкрито проти невстановлених порушників. Суд відмовився покладатися на попереднє рішення у справі *P., R. and H. v. Austria* (заяви №№ 15135/89, 15136/89 and 15137/89, рішення Комісії від 5 вересня 1989 року, Decisions and Reports 62, стор. 319) та зазначив, що від заявника вимагалось не більше ніж вказати простий факт – хто був водієм його машини, що само по собі не було інкримінуючим. Суд вирішив, що в тій справі не існувало зв'язку між кримінальним провадженням, ініційованим проти невідомих порушників, та провадженням, у якому заявника було оштрафовано за надання недостовірної інформації (див. цитоване вище рішення у справі *Weh*, параграфи 32-56).

51. У справі *Shannon* (цитованій вище) заявник був повинен надати інформацію слідчому, який розслідував крадіжку та складення неправдивих бухгалтерських документів, згідно з Наказом про доходи від злочинів (Північна Ірландія) 1996 року. Він не відвідав інтерв'ю для надання інформації і був оштрафований. Хоча заявник був виправданий в основному провадженні проти нього за складення неправдивих бухгалтерських документів та змову з метою шахрайства, що базувалися на тому ж наборі фактів, Суд дійшов висновку, що заявник міг скаржитися на втручання у його право не свідчити проти себе. Щодо обґрунтування примусових заходів, Суд зазначив, що не всі примусові заходи призводять до висновку про необґрунтоване втручання у право не свідчити проти себе. Суд вирішив, що ні безпековий контекст, ні наявні процесуальні гарантії захисту не могли обґрунтувати заходи, вжиті у справі (див. цитоване вище рішення у справі *Shannon*, параграфи 26-40).

52. Справа *Jalloh v. Germany* ([GC], заява № 54810/00, ECHR 2006-IX) стосувалася використання доказів у формі наркотиків, які заявник проковтнув, що були отримані шляхом примусового введення блювотних засобів. Суд розглянув питання права зберігати мовчання та не свідчити проти себе таким чином:

“94. ... Хоча стаття 6 гарантує право на справедливий розгляд, вона не містить жодних правил щодо прийнятності доказів як таких, що насамперед відноситься до сфери регулювання національного права (див. *Schenk v. Switzerland*, 12 липня 1988 року, параграфи 45-46, Series A no. 140, та *Teixeira de Castro v. Portugal*, 9 червня 1998 року, параграф 34, *Reports* 1998-IV).

...

100. Щодо використання доказів, отриманих у порушення права зберігати мовчання та права не свідчити проти себе, Суд нагадує, що це є загальновизнані

міжнародні стандарти, які лежать в основі поняття справедливого судового розгляду за статтею 6. Їх пояснення знаходиться, серед іншого, у захисті обвинуваченого від неналежного примусу з боку органів влади, що сприяє запобіганню судовим помилками та досягненню цілей статті 6. Право не свідчити проти себе, зокрема, передбачає, що державне обвинувачення у кримінальній справі намагається довести справу проти обвинуваченого без використання доказів, отриманих через методи примусу або тиску всупереч волі обвинуваченого (див., серед інших, цитоване вище рішення у справі *Saunders*, параграф 68; цитоване вище рішення у справі *Heaney and McGuinness*, параграф 40; *J.B. v. Switzerland*, заява № 31827/96, параграф 64, ECHR 2001-III; та *Allan [v. the United Kingdom]*, заява № 48539/99, параграф 44[, ECHR 2002-IX]).

101. Розглядаючи питання, чи знищила процедура саму суть права не свідчити проти себе, Суд зважатиме, зокрема, на такі складові: природа та ступінь примусу, існування будь-яких доречних запобіжників у процедурах та перевірка ними матеріалів, отриманих таким чином (див., наприклад, *Tirado Ortiz and Lozano Martin v. Spain* (рішення про прийнятність), заява № 43486/98, ECHR 1999-V; цитоване вище рішення у справі *Heaney and McGuinness*, параграфи 51-55; цитоване вище рішення у справі *Allan*, параграф 44).

102. Суд, проте, послідовно вказував на те, що право не свідчити проти себе стосується насамперед поваги до бажання обвинуваченого зберігати мовчання. Як загалом розуміється у правових системах Договірних Сторін Конвенції та деінде, воно не поширюється на використання у кримінальному провадженні матеріалів, які могли бути отримані від обвинуваченого через застосування примусових повноважень, але які існують незалежно від волі підозрюваного ...

113. На думку Суду, докази, про які йдеться у цій справі, а саме наркотики, сховані в тілі заявника, які було отримано примусовим введенням блювотних засобів, можна розглядати як такі, що належать до категорії матеріалів, які існують незалежно від волі підозрюваного, використання яких за загальною практикою дозволяється у кримінальному провадженні. Проте існують кілька моментів, які відрізняють цю справу від прикладів, наведених у рішенні у справі *Saunders*. По-перше, як і у випадку оскаржуваних заходів у справах *Funke* та *J.B. v. Switzerland*, введення блювотних засобів було застосовано для отримання справжніх доказів всупереч волі заявника. Натомість, продукти тіла, які перелічені в рішенні у справі *Saunders*, стосувалися матеріалу, отриманого примусом для криміналістичної експертизи з метою виявлення, наприклад, наявності алкоголю чи наркотиків.

114. По-друге, ступінь сили, що був застосований у цій справі, суттєво відрізняється від ступеня примусу, який зазвичай потрібний для отримання видів матеріалу, згаданих у рішенні у справі *Saunders*. Для отримання такого матеріалу відповідача просять витримати відносно незначне втручання у його фізичну недоторканність (наприклад, коли отримуються зразки крові чи волосся або тканин тіла). Навіть якщо вимагається активна участь відповідача, зі справи *Saunders* видно, що це стосується матеріалу, який виробляється під час нормального функціонування тіла (такі як, наприклад, дихання, сеча чи зразок голосу). Натомість примушування заявника в цій справі виблювати потрібні докази вимагало насильне введення трубки через його ніс та введення речовини, яка повинна була спровокувати патологічну реакцію в його тілі. Як зазначалося раніше, ця процедура не виключала ризику для здоров'я заявника.

115. По-третє, докази у цій справі були отримані шляхом процедури, що порушувала статтю 3. Процедура, що була використана у справі заявника, різко відрізняється від процедур отримання, наприклад, дихального тесту чи зразка крові. Процедури, що згадані останніми, не набувають, крім виняткових обставин, мінімального рівня жорстокості, щоб порушувати статтю 3. Крім того, хоча вони становлять втручання у право підозрюваного на повагу до приватного життя, ці процедури, загалом, є виправданими відповідно до пункту 2 статті 8 як такі, що необхідні для запобігання злочинам (див., серед іншого, цитоване вище рішення у справі *Tirado Ortiz and Lozano Martin*).

116. ... [П]ринцип захисту від надання свідчень проти себе застосовний до провадження, про яке йдеться у справі.

117. Для того, щоб визначити, чи було порушено право заявника не свідчити проти себе, Суд враховуватиме, по черзі, такі чинники: природу та ступінь примусу, застосованого для отримання доказів; вагу суспільного інтересу у розслідуванні та покаранні правопорушення, про яке йдеться; існування будь-яких доречних запобіжних гарантій у цій процедурі; та застосування цих гарантій до матеріалу, який було отримано таким чином.”

(с) Оцінка Суду

53. Заявники стверджували, що право зберігати мовчання та право не свідчити проти себе є абсолютними правами і що застосування будь-якої форми прямого примусу з тим, щоб вимагати від обвинуваченого дати інкримінуючі покази про себе проти його волі, руйнує саму сутність цього права. Суд не може з цим погодитися. Дійсно, як вказують заявники, у всіх справах дотепер, у яких було застосовано “прямий примус” з вимогою до реального або потенційного підозрюваного надати інформацію, що сприяла або могла сприяти його засудженню, Суд знаходив порушення права заявника не свідчити проти себе. Проте з цього не випливає, що будь-який прямий примус автоматично буде призводити до визнання порушення. Хоча право на справедливий суд за статтею 6 не передбачає обмежень, те, що становить справедливий суд, не може визначатися єдиним незмінним правилом, але повинно залежати від обставин конкретної справи. Це було підтверджено в спеціальному контексті права зберігати мовчання у справі *Heaney and McGuinness* та, нещодавно, у рішенні Суду в справі *Jalloh*, у яких Суд визначив чинники, які він братиме до уваги під час вирішення того, чи було порушено право заявника не свідчити проти себе.

54. Заявники стверджували, справа *Jalloh* відрізнялася від цієї справи тим, що вона стосувалася не отримання примусом інкримінуючих показів, але використання “реальних” доказів, схожих на ті, що були згадані в справі *Saunders*, такі як зразки дихання, крові та сечі, і тому була винятком із загального правила, визначеного в тому рішенні. Суд згоден, що фактичні обставини у справі *Jalloh* були дуже відмінними від справи, що розглядається. Він, проте, не

переконаний доводом заявників. Навіть якщо можна провести чітку різницю у кожній справі між застосуванням примусу для отримання інкримінуючих показів з одного боку та “реальних” доказів, що свідчать про вину особу, з іншого боку, Суд зауважує, що справа *Jalloh* не розглядалася як така, що потрапляла в категорію винятку “реальних” доказів, згаданого в справі *Saunders*; навпаки, Суд вирішив, що ту справу слід було розглядати як справу про свідчення проти себе у ширшому розумінні цього поняття, яке було надано в рішеннях у справах *Funke* та *J.B. v. Switzerland* для того, щоб охопити справи, у яких йшлося про примушування до надання інкримінуючих доказів (див. цитоване вище рішення у справі *Jalloh*, параграфи 113-16).

55. У світлі принципів, що містяться в рішенні у справі *Jalloh*, та для того, щоб визначити, чи було порушено саму суть права заявників зберігати мовчання та не свідчити проти себе, Суд зосередиться на природі та ступені примусу, який було застосовано для отримання доказів, наявності будь-яких відповідних процесуальних гарантій та їх застосуванні до отриманого таким чином матеріалу.

56. Природа та ступінь примусу, застосованого для отримання доказів у справі пана О'Галорана або для спроби отримати докази у справі пана Френсіса, були визначені в Повідомленні про намір розпочати кримінальне переслідування, яке отримав кожний із заявників. Їх було поінформовано, що як зареєстровані володільці своїх транспортних засобів, від них вимагалось надати повне ім'я та адресу водія у момент порушення. Кожного з них було поінформовано, що ненадання інформації становило кримінальне правопорушення відповідно до статті 172 Акта про дорожній рух 1988 року. Покаранням за ненадання заявниками інформації був штраф у розмірі до 1000 ф.ст. та позбавлення права на керування або занесення до дозволу на керування трьох штрафних балів.

57. Суд погоджується, що примус мав прямий характер, як і в інших справах, у яких існувала загроза штрафу або його було застосовано за ненадання інформації. У цій справі примус було застосовано у контексті статті 172 Акта про дорожній рух, який покладає спеціальний обов'язок на зареєстрованого володільця транспортного засобу надати інформацію про водія засобу за певних обставин. Суд зазначає, що, хоча і примус, і порушення, які лежали в основі, були “кримінальними” за своєю природою, примус був викликаний тим фактом, як його виразив Лорд Бінгем у рішенні Таємної ради у справі *Brown v. Stott* (див. вище параграф 31), що “[у]сі, хто володіють чи керують автомобілем, знають, що таким чином вони піддають себе режиму регулювання. Цей режим застосовується не тому, що володіння або керування автомобілями є привілеєм чи дозволом, який надається державою, але тому що володіння та керування авто (як, наприклад, зброєю ...) визнаються такими, що

можуть потенційно завдати серйозної шкоди”. Можна вважати, що ті, хто вирішив володіти та керувати автомобілями, погодилися на певну відповідальність та обов’язки як частину режиму регулювання, що застосовується до автомобільного транспорту, а в правовій системі Сполученого Королівства ця відповідальність включає обов’язок, у разі підозри вчинення дорожніх правопорушень, поінформувати органи влади про особу водія у момент порушення.

58. Наступним аспектом примусу, застосованого у цій справі, є обмежений характер розслідування, яке поліція була уповноважена провести. Пункт (2)(a) статті 172 застосовується лише тоді, коли водій транспортного засобу підозрюється у вчиненні відповідного порушення, і стаття уповноважує поліцію вимагати інформацію лише “щодо особи водія”. Таким чином інформація є значною більш обмеженою ніж у попередніх справах, у яких до заявників було застосовано передбачені законом повноваження вимагати надання “паперів та документів ... стосовно операцій, які становили інтерес для служби” (див. цитоване вище рішення справі *Funke*, параграф 30) або “документів тощо, які можуть бути доречними для оцінки податків” (див. цитоване вище рішення справі *J.B. v. Switzerland*, параграф 39). У справі *Heaney and McGuinness* заявники повинні були надати “повний опис [їхнього] пересування та дій під час будь-якого конкретного періоду” (цитовано вище, параграф 24), а у справі *Shannon* могла вимагатися інформація (лише з обмеженим винятком для професійних привілеїв адвоката) з будь-якого питання, яке, на думку слідчого, стосувалося розслідування (див. посилання в параграфі 23 рішення у цитованій вище справі *Shannon*). Інформація, яка вимагалася від заявника у справі *Weh* була обмеженою, як у цій справі, “інформацією про те, хто керував певним автомобілем ... у певний час ...” (див. цитоване вище рішення справі *Weh*, параграф 24). Суд не знайшов порушення статті 6 в тій справі, оскільки проти заявника не було відкрито та не планувалося відкрити провадження. Суд зазначив, що вимога вказати простий факт – хто був водієм машини – сама по собі не була інкримінуючою (*ibid.*, параграфи 53-54). Крім того, як зауважив Лорд Бінгем у справі *Brown v. Stott* (див. вище параграф 31), стаття 172 не дозволяє тривалий допит про стверджувані факти, які призводять до кримінального правопорушення, а санкція за відмову надати відповідь за цією статтею є “помірною та не передбачає обмеження волі”.

59. У рішенні у справі *Jalloh* Суд послався на існування відповідних процесуальних гарантій. У справах, де застосовувалися примусові заходи за статтею 172 Акта 1988 року, Суд зазначає, що згідно з пунктом 4 цієї статті порушення, вчинене згідно з пунктом (2)(a) статті 172, відсутнє, якщо володілець транспортного засобу доведе, що він не знав і не міг розумними зусиллями з’ясувати особу

водія транспортного засобу. Таким чином це правопорушення не передбачає об'єктивної відповідальності, а ризик ненадійного визнання є незначним.

60. Щодо того, яким чином було використано надану інформацію, то заява пана О'Галорана, що він був водієм автомобіля, була прийнятним доказом цього факту відповідно до пункту 1 статті 12 Акта про порушників дорожнього руху 1988 року (див. вище параграф 27) і його було відповідним чином засуджено за перевищення швидкості. Під час судового розгляду його справи він намагався оскаржити долучення цієї заяви відповідно до статей 76 та 78 Акта про поліцію та докази в кримінальних справах 1984 року, хоча й безуспішно. Це залишалося обов'язком державного обвинувачення довести правопорушення поза розумним сумнівом у звичайному провадженні, що включало захист від використання ненадійних доказів та доказів, отриманих шляхом тиску чи іншими неналежними засобами (але не включало оскарження прийнятності заяви відповідно до статті 172), а відповідач міг подавати докази та викликати свідків за своїм бажанням. Знову, як зазначено у справі *Brown v. Stott*, особа водія є лише одним з елементів правопорушення перевищення швидкості, і притягнення до відповідальності в основному провадженні без сумніву не могло мати місце лише на підставі інформації, отриманої внаслідок застосування пункту (2)(а) статті 172.

61. Оскільки пан Френсіс відмовився надати інформацію, вона не могла бути використана в основному провадженні, і дійсно основне провадження не було розпочато. Питання використання заяв у кримінальному провадженні не виникло, оскільки його відмова надати інформацію не була використана в якості доказу: вона становила саме порушення (див. *Allen v. the United Kingdom* (рішення про прийнятність), заява № 76574/01, ECHR 2002-VIII).

62. Ураховуючи всі обставини цієї справи, у тому числі особливу природу режиму регулювання, про який йдеться, та обмежений характер інформації, яка вимагалася в повідомленні згідно зі статтею 172 Акта про дорожній рух 1988 року, Суд вважає, що сутність права заявників зберігати мовчання та не свідчити проти себе не було зруйновано.

63. Відповідно, порушення пункту 1 статті 6 було відсутнє.

С. Пункт 2 статті 6 Конвенції

64. Заявники посилалися у своїх доводах на пункт 2 статті 6 Конвенції та презумпцію невинуватості, але не подали окрему скаргу стосовно цього положення.

65. Суд вирішує, що не виникає окремого питання, яке слід було б розглянути згідно з пунктом 2 статті 6 Конвенції

НА ЦИХ ПІДСТАВАХ СУД

1. *Постановляє* п'ятнадцятьма голосами проти двох, що порушення пункту 1 статті 6 Конвенції було відсутнє;
2. *Постановляє* одноголосно, що окремого питання щодо порушення пункту 2 статті 6 Конвенції не виникає.

Учинено англійською і французькою мовами та оголошено під час публічного слухання у Палаці прав людини в Страсбурзі 29 червня 2007 року.

Вінсент Бергер
Юрисконсульт

Жан-Поль Коста
Голова

Згідно з пунктом 2 статті 45 Конвенції та пунктом 2 правила 74 Регламенту Суду, до цього рішення додаються такі окремі думки:

- (а) окрема думка, що збігається з думкою більшості, судді Боррего Боррего;
- (b) окрема думка, що не збігається з думкою більшості, судді Павловскі;
- (c) окрема думка, що не збігається з думкою більшості, судді Майєра.

J.-P.C.
V.B.

[Прим. пер. – український переклад окремих думок відсутній]

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Переклад не є обов'язковим для Суду, також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Він може бути завантажений з бази даних рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) чи будь-якої іншої бази даних, з якою Суд поділився цим перекладом. Переклад може бути відтворено у некомерційних цілях за умови цитування в повному обсязі назви справи, а також зазначення наведеного вище копірайту та згадки про Трастовий фонд з прав людини. Якщо планується використати будь-яку частину цього перекладу в комерційних цілях, прохання звернутися за адресою publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012 [or subsequent year].**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012**

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.